728/05

Den 1. august 2005 blev i sag nr. 63.740:

xxxxxx xxxxxxxx
xx xxxxxxxxxx
xxxx xxxxxx xxx xxxxxxxx
xxxxxxx xx xxxxxx
xxxxxxxx

mod

Codan Pension A/S
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har rateforsikring i Codan Pension A/S, klager over, at selskabet med virkning fra 1/1 2004 vil beregne sig et gebyr på 48 kr. månedligt. Klagen vedrører tillige selskabets ændrede bonustilskrivning.

Selskabet har fastholdt at være berettiget til at beregne omkostningsbidraget og ændre bonustilskrivningen under henvisning til det til Finanstilsynet anmeldte bonusregulativ.

Vedrørende gebyr

Det fremgår af sagen, at selskabet i december 2003 orienterede klageren om ændring af reglerne for beregning af bonus. Af skrivelsen fremgår bl.a.:

"**Vi ændrer reglerne for beregning af din bonus**

Codan vil med virkning fra 1. januar 2004 ændre på reglerne for beregning af bonus, herunder visse omkostningsberegninger. I dette brev kan du læse mere om de ændringer, der vedrører dig.

De nye regler medfører ingen ændringer i din nuværende udbetaling men påvirker muligheden for fremover at opskrive din udbetaling.

Gebyr på policer under udbetaling

For policer under udbetaling beregnes fra 1. januar 2004 et gebyr på 48 kr. månedligt (2004-sats). Gebyret kan dog aldrig udgøre mere end 0,5 % årligt af det opsparede depot på policen. Gebyret nedsætter kun den fremtidige bonus, der kan tilskrives, og ændrer derfor ikke ved din nuværende udbetaling."

Nævnet har spurgt Finanstilsynet, om der i forbindelse med anmeldelsen af regulativet foretages en prøvelse af indholdet. Finanstilsynet har i sit svar af 17/5 2004 bl.a. anført:

"Finanstilsynet kan bekræfte, at tilsynet påser, at selskabernes bonusregulativer og bonussatser er betryggende og rimelige. For så vidt angår bonussatser sker tilsynets kontrol efterfølgende."

Finanstilsynet har uddybende anført:

"Det følger af § 21 i lov om finansiel virksomhed, at selskabets regler for beregning og fordeling af realiseret resultat skal føre til en rimelig fordeling mellem de enkelte kunder. Størrelsen af fremtidig bonus er ikke garanteret. Selskabet har mulighed for at ændre anmeldte bonusregulativer også for bestående forsikringer, hvis det er i overensstemmelse med de aftaler, som selskabet har indgået med sine kunder.

Finanstilsynet påser løbende, at selskaberne overholder bestemmelserne i lovens § 21 om betryggenhed og rimelighed, herunder bekendtgørelse om kontributionsprincippet, som er udstedt i medfør af lovens § 21, stk. 5. Tilsynet er forpligtet til at reagere over for selskaberne, såfremt det anmeldte ikke kan anses for at leve op til lovens krav, men Finanstilsynets manglende reaktion indebærer ikke, at Finanstilsynet kan tages til indtægt for, at have godkendt det anmeldte grundlag.

I henhold til § 3, stk. 3, i anmeldelsesbekendtgørelsen skal anmeldelser af satser, parametre og lignende, hvor selskabet højst forpligter sig til anvendelse af de anmeldte størrelser i et år, ikke indeholde en økonomisk, juridisk og aktuarmæssig redegørelse for de anmeldte størrelser. I stedet skal der efterfølgende redegøres for de anmeldte størrelser i den ansvarshavende aktuars beretning til Finanstilsynet for det år, størrelserne er taget i anvendelse. Dette betyder, at tilsynets kontrol af f.eks. gebyrers rime-

lighed hovedsagelig sker efterfølgende i forbindelse med tilsynets gennemgang af aktuarens beretning.

…

Såfremt Finanstilsynet ved den efterfølgende kontrol konstaterer, at selskabets anmeldte satser, parametre og lignende ikke kan anses for at leve op til lovens krav om rimelighed, vil Finanstilsynet i medfør af § 21, stk. 6, i lov om finansiel virksomhed pålægge selskabet, at rette op på fordelingen med konsekvens for den allerede forløbne periode."

Klageren har over for nævnet nedlagt påstand om, at selskabet er uberettiget til at indføre det omtvistede gebyr. Klageren har til støtte for sin påstand i skrivelse af 22/3 2004 anført:

"Codan oplyser, at gebyret ikke kommer mig til skade, da de garanterede ydelser ikke bliver nedsat. Reduktionen sker alene i den fremtidige opskrivning, altså i muligheden for bonusforhøjelse. Codan henviser til, at man har hjemmel til dette i det bonusregulativ, der blev indført pr. 01.01.2002 - og dette er korrekt.

Tegningen af forsikringen i 1979 skete efter et modtaget tilbud med beskrivelse af bonusordningen, og i policen var anført det bonusregulativ, der var gældende for forsikringen. Selv om der i regulativet er indføjet en kattelem med henblik på senere ændringer, er det min vurdering, at gebyrdebitering er en ændring, der er så væsentlig, at den ikke kan indføres for bestående forsikringer, når der ikke er taget direkte forbehold om dette. Regulativet pr. 01.01.2002, der hjemler gebyret, har jeg først fået kendskab til i marts 2004.

I øvrigt er størrelsen af gebyret urimeligt. Ydelserne, der har været uændrede i 4 år overføres online til min bankkonto, og dette er i praksis omkostningsfrit. Gebyret er derfor ikke til dækning af omkostninger men en skjult indtægt."

Selskabet har over for nævnet fastholdt, at det er berettiget, at selskabet trækker et omkostningsbidrag ved beregning af bonus, og at selskabet har været berettiget til at ændre reglerne for beregning af omkostningsbidraget. Selskabet har henvist til det til Finanstilsynet anmeldte bonusregulativ.

Nævnet har i en række lignende sager, ankenævnskendelserne 61.530, 63.160, 63.230, 63.360, 63.422, 63.464 og 63.900, med dissens udtalt, at der ikke i de indgåede forsikringsaftaler var adgang til af bonus at beregne sig et gebyr på 48 kr. for forsikringer, der var under udbetaling, når et sådant gebyr påvirkede størrelsen af selskabets overskud.

Efter nævnets afgørelse i disse sager, har selskabet i en skrivelse til nævnet bl.a. anført:

"**Har et gebyr, der påvirker Codan Pensions omkostningsresultat, hjemmel?**
I Lov om finansiel virksomhed § 21 og kontributionsbekendtgørelsens § 4 om det beregningsmæssige kontributionsprincip er fastsat regler om i hvilket omfang, selskabet er berettiget til at oppebære risikoforrentning (tidligere kaldet driftsherretillæg) og dermed tjene penge på at drive forsikringsvirksomhed.

Disse regler skal ikke aftales med kunderne, hvilket følger af kontributionsbekendtgørelsens § 1.

Finanstilsynet påser løbende, at selskaberne overholder bestemmelserne i Lov om finansiel virksomhed § 21 om betryggenhed og rimelighed, herunder bekendtgørelsen om kontributionsprincippet, som er udstedt i medfør af lovens § 21, stk. 5.

Risikoforretningens størrelse anmeldes til Finanstilsynet og Finanstilsynet anfører i 'Rapport om bonus i livsforsikring' fra 2004, side 9, pkt. 2.4, afsnit 1:

'*Der er ikke krav om, at beregningen og fordelingen af årets resultat mellem egenkapitalen og forsikringstagerne skal fremgå af forsikringsaftalen. Disse forhold reguleres af det offentligretlige regelsæt*.'

Tilsynet er forpligtet til at reagere over for selskaberne, såfremt det anmeldte ikke kan anses for at leve op til lovens krav.

Codan Pensions livsforsikringsselskaber er som bekendt nogle af de livsforsikringsselskaber, der har valgt at underlægge sig Finanstilsynets vejledning om markedsdisciplin.

I kraft af denne vejledning og de modtagne anmeldelser af selskabernes regler for egenkapitalens andel af det realiserede resultat, fører Finanstilsynet statistik over dels de anmeldte regler, og dels størrelsen af den generelle risikoforrentning i de respektive selskaber (fortsat kaldet driftsherretillæg i Finanstilsynets seneste statistik for 2004).

Af Finanstilsynets seneste statistik fremgår, at en række førende livsforsikringsselskaber udover Codan Pension, nemlig Danica Pension Livsforsikringsaktieselskab, Nordea Pension Danmark Livsforsikringsselskab A/S, Topdanmark Livsforsikring A/S og Alm. Brand Livsforsikringsaktieselskab, har anmeldt regler, der giver egenkapitalen en andel på mellem 20 % og 30 % af omkostnings- og risikoresultatet. I alle nævnte selskabers omkostningsresultater indgår en række forskellige gebyrer, som dermed giver anledning til et bidrag i til den risikoforrentning, som tilfalder egenkapitalen. Ifølge samme statistik fra Finanstilsynet forventede de livsforsikringsselskaber, der havde underlagt sig vejledningen om markedsdisciplin, at opnå en risikoforrentning (kaldet driftsherretillæg i statistikken) i 2004 på mellem 0,30 % og 0,82 %, hvor Codan Pensionsforsikring A/S forventede 0,48 % og Forsikringsselskabet Hafnia Liv A/S forventede 0,39 %."

Vedrørende depotstyrkelse

Forsikringerne er tegnet med en garanteret ydelse. Herudover har klageren ret til andel i en ikke garanteret bonus.

Selskabet har med henvisning til det lave renteniveau samt størrelsen af statsafgiften tilkendegivet, at det er en mulighed, at der i fremtiden ikke vil kunne tilskrives den garanterede rente. Til dækning af den garanterede rente i sådanne tilfælde, har selskabet foretaget hensættelser, hvilket har medført en nedsættelse af den bonus, der er blevet tilskrevet forsikringen.

Klageren har over for nævnet gjort gældende, at selskabet er uberettiget til at ændre bonusreguleringsordning. Klageren har herom i skrivelse af 22/3 2004 til nævnet anført:

> "Jeg har ikke tilstrækkelig indsigt til at kunne gennemskue de forskellige måder, der tidligere og nu reguleres med bonus, men bortset fra det indførte gebyr er jeg faldet over, at man tilsyneladende fastsætter en særlig beregningsrente til at beregne den fiktive fremtidige kapital, der giver basis for eventuel forhøjelse af udbetalingerne. Denne beregningsrente er stedse blevet nedsat, senest til 2,5 %. Nar beregningsrenten er lav, vil den fiktive kapital blive tilsvarende lav og ikke give basis for nogen forhøjelse af udbetalingerne.
>
> Efter min vurdering bør denne beregningsrente fastsættes i overensstemmelse med virkeligheden, og selv med det aktuelle lave renteniveau er den fastsatte rente på 2,5 % langt under det rimelige. Jeg finder det forkert, at Codan aldeles frit uden hensyn til det reelle renteniveau kan sætte denne beregningsrente så lav, at forhøjelse af udbetalingerne aldrig kan ske."

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 27/4 2004 til nævnet anført:

> "For så vidt angår tiden efter 1. januar 2005 gøres det gældende, at selskabets generelle bonusregulativ finder anvendelse på klagerens forsikring, hvilket indebærer, at der fremadrettet opbygges et sikkerhedsdepot efter de regler, der er anmeldt til Finanstilsynet. I henhold til disse regler skal bonusfordelingen til selskabets kunder ske ud fra rimelige fordelingsprincipper. Den såkaldte beregningsrente, der som nævnt af klageren er sat ned til 2 1/2 %, berører ikke de garanterede ydelser, men sikrer alene en mere fair fordeling af det overskud, som selskabet indtjener i forhold til de tekniske grundlag. Ved at fastsætte beregningsrenten til 2 1/2 % sker der derfor en tilnærmet behandling af de policer, der før 1. juli 1994 er tegnet på 4 1/2 %-grundlaget, og de policer, der efterfølgende er tegnet på 1 1/2 og 2 1/2 %-grundlaget.
>
> Som det anføres i det af klageren fremlagte brev fra Codan af 4. marts 2004, har beregningsrenten kun betydning for størrelsen af sikkerhedsdepotet, der udtrykker differencen mellem forsikringens værdi og den livsforsikringshensættelse, der efter bo-

nusregulativets § 2 a) skal afsættes for den enkelte forsikring pr. opgørelsestidspunkt med henblik på at kunne opfylde de garanterede ydelser. Sikkerhedsdepotet indgår som en del af forsikringens værdi opgjort efter bonusregulativets § 2 b).

Konsekvensen af, at der etableres et sikkerhedsdepot - i stedet for som før 1. januar 2005 at anvende værdien som bonus - er, at værdien ikke anvendes til at købe nye ydelser, men i stedet anvendes til at sikre allerede garanterede ydelser.

Samlet set er ændringerne i bonussatserne og beregningen heraf med til at sikre en rimelig fordeling af overskud og byrder, og må som følge heraf anses for at være i overensstemmelse med den indgåede aftale, så længe den ikke berører de garanterede ydelser, hvilket ændringerne ikke gør."

Af forsikringsbetingelserne fremgår, at bonus beregnes efter det til Finanstilsynet anmeldte bonusregulativ.

Af anmeldelse af ændring af bonusregulativ dateret 23/12 2003 fremgår:

"**Gebyrindtægter**

Selskabet indfører et gebyr på 48 kr. pr. måned (2004) for forsikringer oprettet mod indskud og forsikringer under udbetaling, jf. bonusregulativets § 6 b) 1.

Gebyret kan dog årligt ikke overstige 0,5 % af forsikringens nettoreserve, beregnet på tegningsgrundlaget. Gebyret reguleres årligt efter selskabets generelle satsændringer, baseret på forbrugerprisindekset."

Nævnet udtaler:

Vedrørende gebyr

Nævnet har tidligere ved flertalsafgørelser givet klagere medhold i, at der ikke i forsikringsaftalerne var hjemmel til at opkræve et gebyr som det, også denne sag vedrører. Disse principielle afgørelser er blevet anfægtet af de involverede selskaber, som dermed ikke er bundet af nævnets afgørelser. Efter de foreliggende oplysninger vil en række af disse klagere med støtte fra Forbrugerrådet anlægge sag herom ved domstolene.

Nævnet finder det på denne baggrund for rigtigst at afstå fra at træffe afgørelse i tilsvarende sager, så længe dette spørgsmål ikke er endeligt afgjort ved domstolene, jf. også § 4 i nævnets vedtægter.

Vedrørende depotstyrkelse

Nævnet har i en række tidligere kendelser afgjort, at spørgsmålet om, hvorvidt et selskab er berettiget til at foretage bonusnedsættelse svarende til, hvad selskabet i nærværende sag har gjort over for klageren, er et spørgsmål af så principiel juridisk karakter, at det bør afgøres af domstolene, jf. § 4, stk. 1, i nævnets vedtægter. Nævnet må stadig henholde sig hertil og må derfor afstå fra at viderebehandle dette spørgsmål.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Marianne Højgaard Pedersen